

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/150/2019
Identifikačné číslo spisu:	1608899980
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1608899980.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B. E., bývajúcej v M., proti žalovanému Mestu Malacky, so sídlom v Malackách, Radlinského 2751/1, zastúpenému JUDr. Ester Bujnovskou, advokátkou, so sídlom v Malackách, Záhorácka 5478/15B, o určenie neplatnosti výpovede, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5C/401/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2018 sp. zn. 5Co/108/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Malacky (ďalej ako „súd prvej inštancie“) domáhala určenia, že výpoveď, ktorú jej dal žalovaný podľa § 46 ods. 1 písm. f) zákona č. 311/2001 Z.z. (ďalej ako „Zákonník práce“) je neplatná, pretože dôvody, ktoré uvádza vo výpovedi, nie sú pravdivé a považuje ich za vykonštruované a také, ktoré žalovaný nepreukázal.

2. Súd prvej inštancie po zrušení a vrátení mu veci Krajským súdom v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) ostatným rozsudkom z 2. októbra 2012 č. k. 5C/401/2008-249 zamietol žalobu žalobkyne a rozhodol, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1.197,66 eur na účet advokátky JUDr. Ester Bujnovskej. Súd prvej inštancie na podklade uznesenia odvolacieho súdu z 31. októbra 2011 sp. zn. 5Co/473/10 doplnil dokazovanie o výsluch svedkov P. U. a B. V. a oboznámil sa s čestnými vyhláseniami B. C. a B. V.. Svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že v prípade výpovede danej žalobkyni žalovaným z dôvodu vykonávania úkonov v pracovnom čase spočívajúce v poskytovaní právnej pomoci iným osobám a prikazovanie podriadeným pracovníkom vypracovať z a týmto účelom rôzne písomnosti a podania, pôsobenia v obchodnej spoločnosti a poberania poplatkov za nepodnikanie, je prvý z uvedených dôvodov takým dôvodom, ktorý treba považovať za dôvod podľa § 46 ods. 1 písm. f) Zákonníka práce, teda za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Druhý z uvedených dôvodov s a nepreukázal. S ú d prvej inštancie m a l za preukázaný výpovedný dôvod spočívajúci v právnej pomoci iným osobám, a preto súd prvej inštancie

žalobu žalobkyne ako nedôvodnú zamietol.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 31. júla 2018 sp. zn. 5Co/108/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a rozhodol, že žalovanému priznáva náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd svoje rozhodnutie aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 5 Cdo 86/1998 odôvodnil tým, že žalovaný dostatočne skutkovo vymedzil uvedený výpovedný dôvod v súlade s § 61 ods. 2 Zákonníka práce. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobkyňa počas pracovnej doby vykonávala práce pre iné subjekty, mimo náplne svojej práce u žalovaného, pričom na túto činnosť využívala aj svojich podriadených. Pre doplnenie odvolací súd uviedol, že dokazovaním bolo taktiež zistené, že žalobkyňa tieto úkony nevykonávala pre Advokátsku kanceláriu B. a táto skutočnosť nie je pre účely relevancie tohto výpovedného dôvodu podstatná. Podstatnou je skutočnosť, že sa potvrdilo konanie žalobkyne závažne porušujúce pracovnú disciplínu vykonávania prác pre iné subjekty mimo pracovnej náplne počas pracovnej doby bez osobitného poverenia.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) CSP a na § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Vo vzťahu k námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP uviedla, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie predvolal ako svedka primátora Mesta Malacky a ako svedka ho aj v konaní dňa 20. septembra 2012 vypočul, pričom ho ani raz nepredvolal ako účastníka konania, hoci dovolateľka od začiatku konania žiadala a navrhovala súdu, aby primátor mesta bol ako účastník konania na pojednávaní prítomný a vypočutý, čo by umožnilo jeho konfrontáciu so svedeckými výpoveďami svedkov. Rovnako namietala, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie, hoci o to dovolateľka žiadala. Vo vzťahu k námietke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. c) CSP uviedla, že nesprávne právne posúdenie spočíva v tom, že odvolací súd pri opätovnom rozhodovaní o odvolaní neriešil a nezaoberal sa právnou otázkou potrebnosti rozhodnúť o návrhu na opravu rozhodnutia súdu prvej inštancie č. k. 5C/401/2008-249, a to napriek tomu, že dovolací súd vo svojom rozhodnutí z 30. marca 2017 sp. zn. 2 Cdo 151/2016 ju riešil a rozhodol o nej. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný a uviedol, že dovolacie dôvody a námietky predstreté v dovolaní dovolateľkou sú právne irelevantné a nie sú právne podložené a nevyplývajú zo zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie dovolateľky ako nedôvodné zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom

spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a) prípustný predmet, b) lehota na podanie dovolania, c) náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

10.1. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11. Dovolateľka v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Vo vzťahu k dovolacej námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie predvolal ako svedka primátora Mesta Malacky a ako svedka ho aj v konaní dňa 20. septembra 2012 vypočul, pričom ho ani raz nepredvolal ako účastníka konania, hoci dovolateľka od začiatku konania žiadala a navrhovala, aby primátor mesta bol ako účastník konania na pojednávaní prítomný a vypočutý, čo by umožnilo jeho konfrontáciu so svedeckými výpoveďami svedkov ako aj, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie, hoci dovolateľka o to žiadala.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

13. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na

faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. Podľa § 195 ods. 1 CSP na návrh môže súd nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak; ustanovenie § 150 ods. 2 tým nie je dotknuté.

16. Podľa § 195 ods. 2 CSP ak súd nariadi výsluch podľa odseku 1, strany sú povinné ustanoviť sa na výsluch. O tom musia byť poučené.

17. Podľa 196 ods. 1 CSP súd môže na návrh nariadiť výsluch svedka.

18. Podľa § 196 ods. 2 CSP ak súd nariadi výsluch podľa odseku 1, každá fyzická osoba je povinná dostaviť sa na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok. Súd svedka poučí o jeho povinnosti vypovedať pravdu a nič nezamlčovať, o trestnoprávných následkoch krivej výpovede a o jeho práve odoprieť výpoveď.

19. Vo vzťahu k námietke, že súd prvej inštancie počas priebehu celého konania konal s primátorom Mesta Malacky ako so svedkom a nie ako so stranou v konaní dovolací súd uvádza, že v zmysle § 196 CSP fyzická osoba, ktorá je štatutárnym orgánom právnickej osoby, môže byť vypočutá v konaní, ktorého účastníkom je táto právnická osoba, iba ako účastník konania, nie ako svedok (viď komentár k Civilnému sporovému poriadku, 1. vydanie, 2017 (ŠTEVČEK, FICOVÁ, BARICOVÁ, MESIARKINOVÁ, BAJÁNKOVÁ, TOMAŠOVIČ A KOL.). Tu však dovolací súd poznamenáva, že procesným postupom súdu prvej inštancie, síce došlo k určitej miere zásahu do práva na spravodlivý proces, avšak zároveň je potrebné konštatovať, že pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom-ktorom konkrétnom prípade, pričom miera tohto porušenia má za následok nespravodlivý súdny proces. Dovolací súd má za to, že procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorým v konaní s primátorom Mesta Malacky nekonal ako so stranou, resp. ako s účastníkom konania, ale ako so svedkom, nedošlo k takej intenzite zásahu, že by uvedený postup bolo možné hodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces. Na margo je potrebné uviesť aj to, že aj keby dovolací súd v dôsledku tejto dovolacej námietky pristúpil k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, tak s prihliadnutím na všetky okolnosti by k náprave procesného postupu súdu prvej inštancie nedošlo, resp. samotné zrušenie napadnutého rozhodnutia by k samotnej náprave nevedlo. (Pretože vtedajší primátor Mesta Malacky už nie je primátorom, teda ako účastník konania by nemohol byť vypočutý).

20. K námietke, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie hoci dovolateľka o to žiadala, dovolací súd v krátkosti konštatuje a poukazuje na § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorého na prejednanie odvolania odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V súvislosti s nenariadením pojednávania odvolacím súdom dovolací súd uvádza, že pojednávanie na odvolacom súde je fakultatívne, teda súd ho nariaďovať nemusí, okrem prípadov uvedených v § 385 CSP, a to iba v prípade, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V tomto prípade nedošlo k naplneniu podmienok uvedených v § 385 CSP, preto pojednávanie odvolací súd nemusel nariadiť.

21. Vo vzťahu k dovolacej námietke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolateľka uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Ako otázku uviedla, že odvolací súd neriešil a nezaoberal sa právnou otázkou a to potrebnosťou rozhodnúť o návrhu žalobkyne na opravu rozhodnutia súdu prvej inštancie č. k. 5C/401/2008-249, pričom ako rozhodnutie, v zmysle ktorého odvolací súd rozhodol rozdielne, uviedol rozhodnutie sp. zn. 2 Cdo 151/2016.

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka,

pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, pričom táto otázka musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“. Obdobný záver vyjadril najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3 Cdo 87/2017, 4 Cdo 14/2017, 6 Cdo 185/2016, 8 Cdo 141/2017).

23. Dovolací súd tu konštatuje, že v prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, taktiež dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (viď komentár autorov Edmund Horváth a Andrea Andrášiová k Civilnému sporovému poriadku). Vzhľadom na uvedené dovolací súd uvádza, že dovolateľka uplatnený dovolací dôvod nevymedzila spôsobom vyplývajúcim z § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

24. Dovolací súd z uvedených dôvodov odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c) CSP (v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP) a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.